RAPORT DE EXPERTIZĂ

La proiectul Lege cu privire la denumirile geografice

Tipul actului vizat de proiect:

Înregistrat cu nr.

Domeniul:

din:

I. EVALUAREA GENERALĂ

1. Autor al actului normativ este Guvernul , autor nemijlocit - Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru

2. Categoria actului normativ propus: Lege organică , ceea ce corespunde/nu corespunde art.72 din Constituţie şi Legii 100/2017 privind actele normative.

Proiectul de lege cu privire la denumirile geografice a fost elaborat de către Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (AGCC) în colaborare cu Autoritatea de Cartografie al Regatului Norvegiei - Statens kartverk (SK) în cadrul proiectului „Hărți pentru dezvoltare durabilă”, suport tehnic acordat de către Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Norvegiei.

Expertul nu are obiecţii la categoria actului

3. Scopul promovării proiectului

Aprobarea de Guvern și remiterea către Parlament a proiectului de lege cu privire la denumirile geografice, a fost planificată la pct. 2.64 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2022.

Potrivit notei informative, elaborarea proiectului de lege cu privire la denumirile geografice a fost dictată de necesitatea eficientizării politicilor în domeniul denumirilor geografice, lărgirea spectrului de acoperire cu normă juridică a sectorului datelor spațiale, ajustarea normelor juridice ce contribuie la completarea cu seturi de date infrastructura națională de date spațiale sau completarea cu norme juridice pentru a spori eficacitatea implementării domeniului dat.

De asemenea, autorul menționează că, în prezent, domeniul denumirilor geografice (toponime, elemente naturale: hidronime, elemente geomorfologice, zone naturale, geologice, litologice, zone ale biodiversității cât și elemente antropice: zone istorice, culturale) în Republica Moldova nu este reglementat de legislația națională. Activitățile legate de denumirile geografice pe parcursul anilor au fost îndeplinite în cadrul

Academiei de Științe a Moldovei. Aceste activități s-au intensificat mai cu seamă după anul 1990, când a fost adoptată Declarația despre suveranitatea Republicii Moldova. Revenirea la grafia latină și adoptarea normelor ortografice unice ale limbii române au generat reglementarea denumirilor, pe bază de noi principii. Prin urmare, prezenta lege reglementează modul de atribuire a denumirilor geografice și de redenumire a obiectelor geografice amplasate în limitele administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova și anume identificarea, standardizarea, înregistrarea, utilizarea, protejarea (salvgardarea) și controlul acestora.

4. Respectarea transparenței decizionale

Potrivit prevederilor art. 32 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, proiectul actului normativ este supus consultărilor publice în modul stabilit de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Anunțul privind inițiativa de elaborare și consultare publică a proiectului de lege privind denumiri geografice și a materialelor aferente acestuia au fost plasate pe portalul www.particip.gov.md , fiind stabilită perioada 27.12.2023 - 11.01.2024 pentru prezentarea propunerilor/obiecțiilor pe marginea acestora.

În dezvoltarea normelor legale privind transparența în procesul decizional, Parlamentul prin Hotărârea nr.149/2023 privind aprobarea Platformei de dialog şi participare civică la procesul decizional al Parlamentului a instituit un mecanism prin care se urmărește sporirea gradului de transparență în procesul decizional asigurând publicarea proiectelor de acte normative pe pagina web a Parlamentului, prin care se oferă posibilitate societății civile să intervină cu propuneri pentru îmbunătățirea cadrului normativ luat în dezbateri. În acest context constatăm că proiectul de lege nr.19 din 31.01.2024 a fost publicat pe pagina web a Parlamentului și s-a oferit timp suficient pentru consultări publice.

În context, având în vedere cele menționate, se poate de concluzionat că a fost asigurată transparența în procesul decizional astfel fiind respectate prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și prevederile Hotărârii Parlamentului nr.149/2023 privind aprobarea Platformei de dialog şi participare civică la procesul decizional al Parlamentului.

Etapele transparenței procesului decizional nu au fost respectate

Termenele de plasare și consultare a proiectului au fost respectate

Sinteza recomandărilor pe pagina web a autorului a fost plasata

II. FUNDAMENTAREA PROIECTULUI

5. Structura notei informative

Nota informativă respectă structura prevăzută de anexa Legii nr. 100/2017 și include secțiunile prevăzute de aceasta.

Nota informativă corespunde structurii

6. Suficienţa argumentării.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de nota informativă care cuprinde:
a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale

cu legislația Uniunii Europene;
d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Totodată, pct. 2 din anexa nr. 1 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, stabilește că ,,La acest compartiment:
- se indică prevederile concrete din documentele de politici din care rezultă necesitatea elaborării proiectului actului normativ.
- se indică finalitățile urmărite prin adoptarea actului normativ, precum și rezultatele scontate după adoptarea și implementarea acestuia, se descrie viziunea clară privind efectele actului normativ după implementarea prevederilor acestuia.
- în cazul proiectelor actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător, suplimentar se descriu concluziile și propunerile înaintate în cadrul studiilor de cercetare, precum și rezultatele analizei ex ante sau ale analizei impactului de reglementare.
- se prezintă argumentarea, în baza evaluării beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și, după caz, analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv prin prisma respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului.
- se prezintă lista lucrărilor științifice, studiilor de cercetare, rapoartelor, recomandărilor internaționale și a altor materiale care au fost luate în considerare la elaborarea proiectului actului normativ.”

Examinând conținutul notei informative la proiectul de lege prin prisma prevederilor invocate constatăm că conținutul compartimentului ,,condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite” nu conține informația relevantă cu privire la: rezultatele analizei ex ante, lucrările științifice, studiile de cercetare, rapoarte, recomandările internaționale și a altor materiale care au fost luate în considerare la elaborarea proiectului actului normativ.
Totodată, constatăm că nu este suficientă argumentarea cu privire la condițiile și problematica ce a determinat necesitatea reglementării normative a domeniului respectiv menționându-se lipsa reglementărilor naționale.

Argumentarea nu e suficientă

7. Compatibilitatea cu legislaţia comunitară şi alte standarde internaţionale.

Potrivit notei informative, proiectul nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, dar urmărește racordarea seturilor de date și informația spațială conform Directivei INSPIRE a UE.
Totodată, menționăm că ,,Din perspectiva Dreptului UE, prezentul demers normativ se circumscrie politicii UE în domeniul infrastructurii spațiale (Capitolul 20 Politica industrială și antreprenorială).

Astfel, prezintă relevanță directă dispozițiile Directivei 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană cunoscută și sub Directiva INSPIRE.

Directiva 2007/2/CE stabilește o infrastructură europeană pentru informațiile spațiale în cadrul Uniunii Europene. Scopul său principal este sa asigure accesul la informații spațiale interoperabile și să faciliteze utilizarea acestora în domenii, precum protecția mediului, planificarea teritorială și gestionarea riscurilor naturale. Directiva 2007/2 a fost transpusă în legislația națională primară prin Legea nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale.
Astfel, Anexa nr. 1, pct. 3 din Legea nr. 254/2016 identifică ca set separat de date spațiale și ’’Denumiri geografice. Nume de zone, regiuni, localități, orașe mari, suburbii, orașe mici sau așezări, sau orice alt

element geografic sau topografic de interes public sau istoric” care este în acord cu Anexa 1, pct. 3 din Directiva UE.
Astfel, proiectul de lege nu transpune direct normele europene privind datele spațiale, dar vine să asigure instituirea de norme privind denumirile geografice în conformitate cu Anexa I, pct. 3 din actul UE.”.

În context, menționăm că Legea nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale, după cum a fost modificată prin Legea nr. 35/2022 pentru modificarea unor acte normative, transpune parțial Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (Inspire).

Nota informativă nu oferă o evaluare a standardelor internaționale și a bunelor practici în domeniu.

Nota / proiectul conţine referinţe la acquis-ul comunitar

Nota / proiectul nu conține referințe la alte standarde internaţionale relevante

8. Fundamentarea economico-financiară.

Art.30 lit. e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, prevede expres că nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară".

Potrivit notei informative, pentru menținerea și dezvoltarea infrastructurii naționale de date spațiale (fotografierea aeriana, crearea ortofotoimaginilor, registrul denumirilor geografice), în bugetul Agenției au fost aprobate mijloace în sumă de 200,0 mii lei din bugetul de stat pentru anul 2023 (Legea nr. 359/2022). Totodată, conform Hotărârii Guvernului nr. 408/2023 cu privire la aprobarea Cadrului bugetar pe termen mediu (2024-2026), pentru acțiunea dată sunt planificate mijloace a câte 200,0 mii lei, pentru anii 2024-2025 și 700 mii lei pentru anul 2026.

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare

Nota informativă nu conține fundamentarea economico-financiară

9. Analiza impactului de reglementare.

Analiza impactului de reglementare a proiectului nu este necesară

Analiza impactului de reglementare a proiectului nu este suficient argumentată/documentată

10. Analiza ex-ante.

Analiza ex-ante a proiectului nu este necesară

Analiza ex-ante a proiectului nu este suficient argumentată/documentată

III. EVALUAREA DE FOND

11. Stabilirea şi promovarea unor interese / beneficii.

Luând în considerare argumentele prezentate de autor în nota informativă, proiectul are ca scop promovarea interesului public în ceea ce privește eficientizarea politicilor în domeniul denumirilor geografice, extinderea acoperirii juridice a sectorului datelor spațiale, ajustarea normelor juridice care contribuie la completarea infrastructurii naționale de date spațiale cu seturi de date și completarea unor norme juridice pentru a spori eficacitatea implementării în domeniul dat.

Proiectul nu promovează interese, beneficii

Promovarea intereselor/beneficiilor nu se face cu respectarea interesului public

12. Prejudicii aduse prin aplicarea actului.

Nu au fost identificate la etapa actuală prejudicii prin aplicarea prevederilor actului examinat.

La aplicare, proiectul nu va aduce prejudicii

Prejudicierea intereselor/beneficiilor nu se face cu respectarea interesului public

13. Vulnerabilitatea proiectului din perspectiva drepturilor omului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Proiectul respectă drepturile/libertăţile

14. Compatibilitatea proiectului cu prevederile cadrului normativ național

În scopul asigurării cadrului legislativ și instituțional necesar creării și implementării infrastructurii naționale de date spațiale în Republica Moldova, a stabilirii măsurilor necesare partajării datelor spațiale în format digital pe teritoriul țării și integrării infrastructurii naționale în infrastructura europeană de date spațiale, a fost adoptată Legea nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale. Legea menționată stabilește normele generale cu privire la instituirea infrastructurii naționale de date spațiale în Republica Moldova și la gestionarea datelor spațiale prin intermediul geoportalului infrastructurii naționale de date spațiale, prevede standardele aferente datelor spațiale și elimină restricțiile politice privind geoinformațiile necesare implementării politicilor comunitare în domeniul mediului, precum și a politicilor și activităților cu impact asupra mediului.

De remarcat că Legea nr. 254/2016, cu modificările ulterioare, transpune parțial Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (Inspire). Scopul Directivei 2007/2/CE este de a stabili norme generale destinate instituirii infrastructurii pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (denumită în continuare „Inspire”), în sensul politicilor comunitare din domeniul mediului și al politicilor sau activităților care ar putea avea un impact asupra mediului.

Din perspectiva celor enunțate constatăm că Legea nr. 254/2016 stabilește normele generale cu privire la instituirea infrastructurii naționale de date spațiale în Republica Moldova iar proiectul va reglementa doar aspectele cu privire la denumirile geografice.

Proiectul este compatibil cadrului normativ naţional

15. Analiza detaliată a prevederilor

Nr. obiecției	Art.	Text	Obiecții	Elemente de coruptibilitate/vulnerabilitate	Recomandări

1	Art. 15 alin. (2)	(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), în ariile locuite tradițional sau în număr substanțial de persoane aparținând minorităților naționale, în conformitate cu legislația în vigoare și dacă există o cerere suficientă, denumirile geografice se indică și în limbile minoritare vorbite de către locuitorii din aceste localități.	Nu este clar aspectul cu privire la utilizarea cuvintelor ,,cerere suficientă” , acestea se referă la existența unui număr mai mare de cereri sau la suficiența argumentării unei cereri.	Array	Sporirea calității prevederilor abordate prin redactarea cu suficiență precizie și accesibilitatea pentru destinatarii acestora.
2	Art. 25 alin. (2) lit. d)	(2) Criteriile de control d) autorizarea și acreditarea;	În proiectul de lege nu este prevăzută procedura autorizării sau acreditării din care considerent nu este clar care este necesitatea stabilirii unor astfel de criterii.	Array	Recomandăm excluderea lit. d)

3	Art. 26	Articolul 26. Soluționarea litigiilor (1) Subiectul de drept declarat vinovat de încălcarea prevederilor cadrului normativ în domeniul denumirilor geografice poartă răspundere în conformitate cu articolele 28 și 93 din Codul Contravențional al Republicii Moldova. (2) Litigiile referitoare la atribuirea, la redenumirea sau la utilizarea denumirilor geografice se soluționează pe cale extrajudiciară, în cadrul Comisiei naționale pentru denumiri geografice. (3) În cazul în care litigiul nu a fost soluționat în termen de 60 (șaizeci) de zile din data depunerii contestației sau soluția adoptată nu satisface cerințele uneia dintre părți, aceasta din urmă poate fi contestată în procedura contenciosului administrativ, în modul stabilit de legislație.	Constatăm că alin. (1) nu este coerent cu denumirea articolului este or, acesta din urmă, stabilind ,,Soluționarea litigiilor” iar alin. (1) reglementând răspunderea pentru încălcarea prevederilor legii.	Array	Cu referire la art.26, considerăm oportun a fi divizat în două articole separate: unul ce va reglementa survenirea răspunderii juridice iar altul va reglementa aspecte privind soluționarea litigiilor ce țin de atribuirea, redenumirea sau utilizarea denumirilor geografice. Ex. ,,Răspunderea pentru încălcarea prevederilor prezentei legi Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage după sine răspunderea contravențională în conformitate cu legislația în vigoare.”

4	Art. 26 alin. (1)	(1) Subiectul de drept declarat vinovat de încălcarea prevederilor cadrului normativ în domeniul denumirilor geografice poartă răspundere în conformitate cu articolele 28 și 93 din Codul Contravențional al Republicii Moldova	Menționăm că art.28 „Contravenția neînsemnată, tentativa de contravenție” și art.93 „Încălcarea legislației privind geodezia, cartografia și topografia” din Codul contravențional nu pot servi drept temei pentru atragerea persoanei la răspundere contravențională pentru încălcarea legislației în domeniul denumirilor geografice, deoarece: a) potrivit art.26 din Cod, contravenția neînsemnată și tentativa de contravenție neînsemnată constituie una dintre cauzele care înlătură răspunderea contravențională, iar b) art.93 din Cod face parte din contravențiile ce atentează la drepturile reale și poate servi temei pentru răspundere contravențională doar atunci când survine una dintre faptele enumerate expres în acesta.	Array	Se propune următorul conținut: ,,Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage după sine răspunderea contravențională în conformitate cu legislația în vigoare.”
5	Art. 28	Articolul 28. Dispoziții finale și tranzitorii (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a trei luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul: a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în conformitate cu prezenta lege; b) va aproba actele normative necesare executării prevederilor prezentei legi.	Conținutul art. 28 nu stabilește dispoziții tranzitorii or, în conținutul articolului, este reglementat momentul intrării în vigoare și măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ fapt ce corespunde art. 47 alin. (1) din Legea nr.100/2017	Array	Se propune excluderea sintagmei ,,ȘI TRANZITORII”

IV. CONCLUZII

În concluzia prezentului raport reținem următoarele:

1. Legea nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale reglementează normele generale

cu privire la instituirea infrastructurii naționale de date spațiale în Republica Moldova și la gestionarea datelor spațiale prin intermediul geoportalului infrastructurii naționale de date spațiale și are ca scop asigurarea cadrului legislativ și instituțional necesar creării și implementării infrastructurii naționale de date spațiale în Republica Moldova.
Din perspectiva celor menționate constatăm intenția autorului de a reglementa într-un act separat/distinct aspectele cu privire la denumirile geografice.

2. Necesitatea proiectul de lege cu privire la denumirile geografice nu este suficient de argumentată în cuprinsul notei informative. Aspectul respectiv nu permite definirea problematicii care a determinat necesitatea actului respectiv or, în asemenea situație, este dificil de apreciat oportunitatea acestuia.

3. Evidențiem necesitatea îmbunătățiri proiectului lege cu privire la denumirile geografice din punct de vedere redacțional, precum și în ceea ce privește detaliile reglementărilor.